

2022-12-23

Naturvärdesinventering Kallfors södra

Naturvärdesinventering enligt SIS 199000:2014, med
tillägg naturvärdesklass 4

**: EKOLOGI
GRUPPEN**

: EKOLOGI GRUPPEN

Beställning: Rudsjön Entreprenad AB

Framställt av: Ekologigruppen AB

www.ekologigruppen.se

Telefon: 08-525 201 00

Slutversion: 2022-12-23

Uppdragsansvarig: Rikard Anderberg

Medverkande: Josefin Stagnell

Rapporten bör citeras: Anderberg, R. & Stagnell, J. 2022. NVI Kallfors södra. Ekologigruppen AB.

Intern granskning av rapport: Fingal Gyllang 2022-10-31

Foton: Om inget annat anges: Rikard Anderberg, Ekologigruppen AB

Illustrationer och kartor: Ekologigruppen AB

Internt projektnummer: 9907

Bilder på framsidan från våtmarker norr om Kallfors viltvatten

Innehåll

Sammanfattning	4
Bakgrund och syfte	5
Metod	5
Naturvärdesinventering	5
Osäkerhet i bedömningen	6
Resultat	7
Allmän beskrivning av området	7
Naturvårdsstatus och övriga utpekanden	7
Naturvärdesobjekt	9
Landskapsobjekt	11
Naturvårdsarter	12
Förslag till generella anpassningar och åtgärder	15
Förslag till ytterligare utredningar	15
Referenser	16

Sammanfattning

Ekologigruppen har på uppdrag av Södertälje kommun genomfört en naturvärdesinventering (NVI) i enlighet med SIS standard (SS 199000:2014), med tillägg ”Naturvärdesklass 4”. Målet med utredningen har varit att sammanställa kunskap om områdets naturvärden. Syftet är att skapa ett kunskapsunderlag för att kunna beakta ekologiska aspekter i arbetet med en ny detaljplan i området runt gamla golfbanan öster om Kallforsån. Inventeringsområdet är 4,8 hektar stort och utgörs av flacka torvjordar med igenväxande utdikade gräsmarker. Området ligger i en sänka i sprickdalsterräng, och angränsar i norr till gräsmarker och i söder till Kallfors viltvatten. Den dominerande naturtypen är gräsmark, och igenväxningsmark förekommer också inom området.

Två objekt med påtagligt naturvärde och två med visst värde har urskilts inom inventeringsområdet. Objekt med högsta eller högt naturvärde bedömdes inte finnas i området. Av de två objekten med påtagligt naturvärde utgörs det ena av öppen kultiverad gräsmark och det andra av igenväxningsmark. Båda objekten bedöms ha ett visst artvärde och visst biotopvärde. Det betyder att det förekommer naturvårdsarter men att arter med högt indikatorvärde inte är vanligt förekommande. Biotopkvaliteter finns men de förekommer inte i tillräcklig kvalitet eller mängd så som kan förväntas i biotopen. De värden som förekommer i objekten är främst knutna till rik förekomst av nektarväxter, samt delvis försumpad mark, vilket skapar livsmiljöer för en rad olika artgrupper bland annat insekter, fåglar och groddjur. Objekten med visst naturvärde utgörs av igenväxande föredetta åkermark, och hyser vissa biotopkvaliteter gynnsamma för biologisk mångfald.

Inom inventeringsområdet har åtta naturvårdsarter påträffats i samband med naturvärdesinventeringen, eller rapporterats i databasen Artportalen. Fem rödlistade fågelarter finns rapporterade från inventeringsområdet: gråkråka (nära hotad, NT) grönfink (starkt hotad, EN), rödvingetrast (NT) stare (sårbar, VU), och sävsparv (NT), som är skyddade enligt svensk lag. Endast grönfink och sävsparv observerades i samband med naturvärdesinventeringen, och övriga arter rapporterades i samband med fågelinventeringen som genomfördes 2022. Från viltvattnet finns ytterligare åtta arter rapporterade, men dessa är främst knutna till våtmarker/sjöar, och noterades inte i området i samband med fågelinventeringen 2022 och har därför exkluderats. Av de rödlistade fågelarterna bedöms endast sävsparv ha permanent revir inom inventeringsområdet, medan övriga arter endast bedöms besöka det tillfälligt. Statusen för grönfink och sävsparv har utretts i samband med tidigare artskyddsutredning för fåglar i området.

Utöver de rödlistade fågelarter som rapporterats från området så förekommer ytterligare en rödlistad art: ängsskära. Ängsskära noterades med ett exemplar i västra delen av området, på mark har något torrare och mer näringsfattig jord än vad större delen av övriga inventeringsområdet har. Arten är knuten till just näringsfattiga gräsmarker och är rödlistad som nära hotad (NT).

Följande kompletterande utredningar föreslås:

Utred konsekvenser av exploatering och ge förslag på möjliga kompensationsåtgärder.

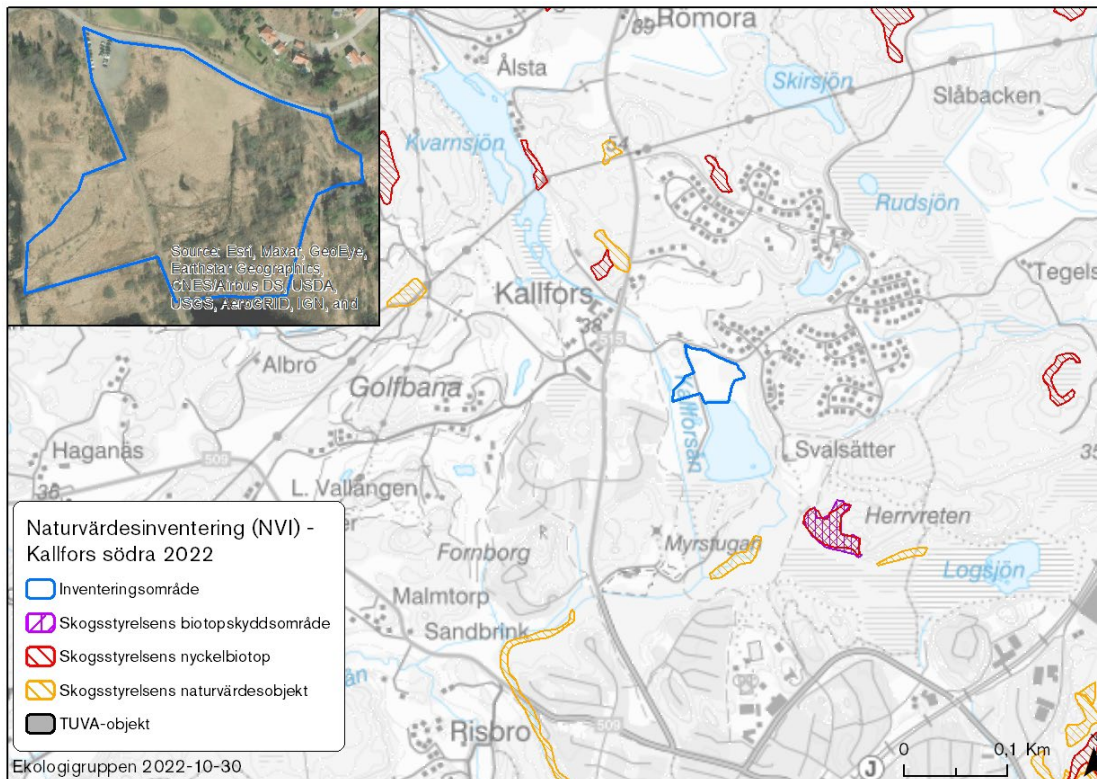
Utred kapacitet för att tillhandahålla ekosystemtjänster. En utredning av ekosystemtjänster i området kan bidra till att belysa värden kopplade till grönytor utöver deras naturvärde. Genom att kartlägga ekosystemtjänster i området kan naturvärden inkluderas i kommunal planering och bidra till ökade sociala värden i området.

Kompletterande groddjursinventering. Groddjur har inventerats i nordöstra delen av planområdet våren 2019, men inkluderade inte det område som utgjort inventeringsområdet för denna rapport. Om våtmarker och vattensamlingar ska tas i anspråk i samband med exploatering bör en groddjursinventering först genomföras.

Bakgrund och syfte

Ekologigruppen har på uppdrag av Södertälje kommun genomfört en naturvärdesinventering (NVI) i enlighet med SIS standard (SS 199000:2014), med tillägg ”Naturvärdesklass 4” (Tabell 1). Målet med utredningen har varit att sammanställa kunskap om områdets naturvärden. Syftet är att skapa ett kunskapsunderlag för att kunna beakta ekologiska aspekter i arbetet med en ny detaljplan i området runt gamla golfbanan öster om Kallforsån.

Inventeringsområdet ligger öster om Kallfors gård. Läge och avgränsning framgår av Figur 1. Där framgår också områdets relation till kända naturvärden i omgivande landskap.

Figur 1. Översiktsskarta över inventeringsområdets läge och relation till kända naturvärden i omgivande landskap. Kända artfynd redovisas ej i kartan. Bakgrundskartan är Lantmäteriets topografiska webbkarta respektive ortofoto.

Metod

Naturvärdesinventering

En naturvärdesinventering går ut på att kartlägga områden som är betydelsefulla för biologisk mångfald och värdera dem utifrån en standardiserad skala från 1 till 3 eller 4 (Figur 2).

Bedömningen utgår från områdets biologiska kvaliteter och vilka arter som utnyttjar det. Metoden sammanfattas i bilaga 2 och beskrivs i detalj i SIS rapport (SS 199000:2014).

Grundutförande

Tillägg

Figur 2. I en NVI enligt SIS värderas naturområdens betydelse för biologisk mångfald i en tre- eller fyrgradig skala där objekt med klass 1 har högsta naturvärde.

Avgränsningar

I en NVI enligt SIS-standard ingår endast kartläggning av områden med värde för biologisk mångfald. Kartläggning av andra ekosystemtjänster ingår inte. En enklare bedömning av landskapssamband (landskapsobjekt) genomförs, men inga avancerade spridningsanalyser. Bedömningen beskriver det aktuella naturvärdet. Historiskt eller potentiellt framtida naturvärde bedöms ej.

SIS naturvärdesinventering kan genomföras med olika nivåer, detaljeringsgrader och tillägg. Upplägget i detta uppdrag visas i Tabell 1.

Tabell 1. Ambitionsnivån för detta uppdrag.

Kategori	Ambitionsnivå
Nivå	Fält
Detaljeringsgrad	Medel - minsta karterbara enhet 0,1 hektar
Tillägg	Naturvärdesklass 4

Förarbete

Inför fältarbetet gjordes preliminära avgränsningar av objekt av betydelse för biologisk mångfald utifrån ortofoton. Befintlig information om naturvärden och arter eftersöktes inom det område som illustreras i översiktskartan (Figur 1) från år 2000. De källor som genomsökts visas i Tabell 2. Data om naturvårdsarter har laddats ned från Artportalen (sökperiod 2000–2022).

Tabell 2. Genomsökta källor.

Data	Källa	Sökdatum
Naturvärdesinventering Kallfors ängar	Ekologigruppen 2018	-
Fågelinventering, Kallfors	Ekologigruppen 2022	-
Häradsekonomska kartan (1910), Historiska ortofoton (1960- och 1970-tal)	Lantmäteriet 2021	2022-10-04
Naturvårdsarter	Artportalen 2021	2022-10-04
Ängs- och betesmarksinventeringens objekt	Jordbruksverket 2022	2022-10-04
Naturreservat	Naturvårdsverket 2022	2022-10-04
Biotopskyddsområden	Naturvårdsverket 2022	2022-10-04
Natura 2000-områden (SPA, SCI)	Naturvårdsverket 2022	2022-10-04
Nyckelbiotoper	Naturvårdsverket 2022	2022-10-04
Berg- och jordarter	SGU 2022	2022-10-04

Fältinventering

Fältinventeringen utfördes av Rikard Anderberg och Josefin Stagnell den 6 oktober 2022. Vid fältbesöket genomsöktes inventeringsområdet efter arter och biotopkvaliteter av betydelse för biologisk mångfald. Särskilt fokus lades på naturvårdsarter som är relevanta för de aktuella naturtyperna. Noteringar registrerades i en GIS-applikation på en pekplatta.

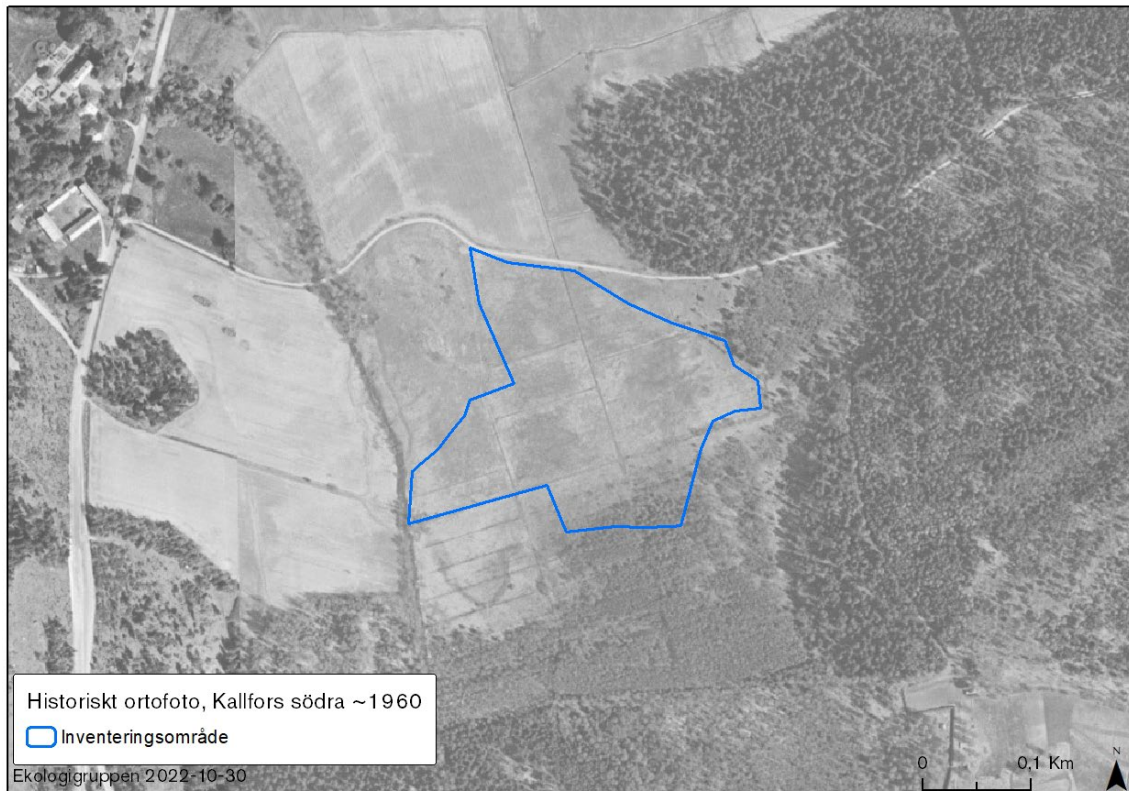
Osäkerhet i bedömningen

Området besöktes under början av oktober. Artvärden är framför allt bedömda från eftersökta förekomster av kärlväxter, mossor, lavar och svampar. Den sena inventeringsperioden medförde att flera naturvårdsarter bland tidiga kärlväxter, fåglar och insekter inte kunde inventeras. Området har dock besökts översiktligt i samband med tidigare inventeringar i området, och har ingått i det område där fågelinventering genomförts av Ekologigruppen 2022. Naturvärdesinventeringen bedöms därför säker.

Resultat

Allmän beskrivning av området

Inventeringsområdet är 4,8 hektar stort och utgörs av flacka torvjordar med igenväxande utdikade gräsmarker. Området ligger i en sänka i sprickdalsterräng, och angränsar i norr till gräsmarker och i söder till Kallfors viltvatten. I flygbilder över området från 1960-talet syns att inventeringsområdet då utgjordes av dikade, fuktiga gräsmarker, med viss trädäckning längst i söder. Den dominerande naturtypen i området är idag gräsmark (Figur 4, Figur 5), och igenväxningsmark förekommer också inom området.

Figur 3. I ortofoto över inventeringsområdet från 1960-talet syns att området då utgjordes av fuktiga, utdikade åkermarker med trädplanteringar längst i söder.

Naturvårdsstatus och övriga utpekanden

Områdesskydd enligt miljöbalken

Större delen av inventeringsområdet berörs av strandskydd kring Kallfors viltvatten. Övriga formella skydd saknas inom inventeringsområdet (Figur 1).

Figur 4. Stora delar av området utgörs av öppna, fuktiga gräsmarker med näst intill total dominans av gräset grenrör.

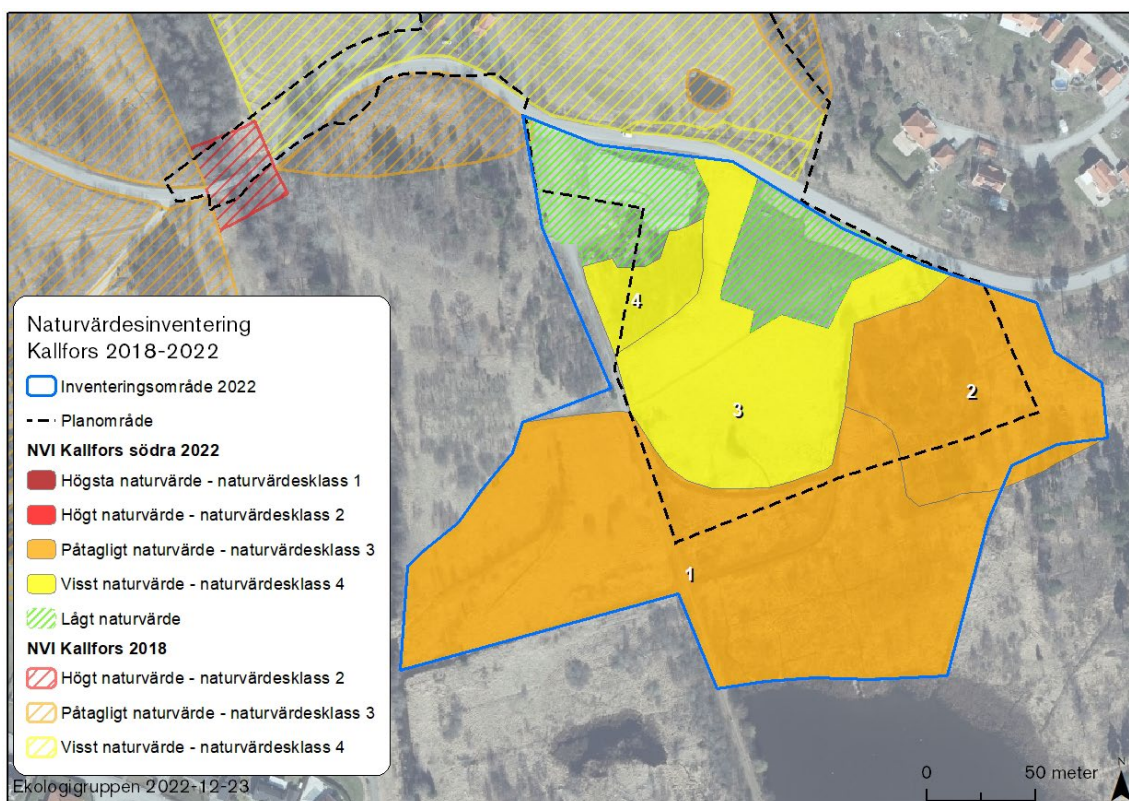

Figur 5. Delar av området utnyttjas som fotbollsplan, med kortklippt gräsmatta. I bakgrunden skymtar upplagsplatser för grus och sten.

Naturvärdesobjekt

Två objekt med påtagligt naturvärde och två med visst värde har urskilts inom inventeringsområdet. Objekt med högsta eller högt naturvärde bedömdes inte finnas i området. Objektens lokalisering visas i Figur 6. I objektskatalogen (bilaga 1) redovisas respektive objekts naturvärde i detalj och här finns också bilder från varje objekt. Nedan presenteras resultatet av naturvärdesinventeringen översiktligt.

Naturvärdesobjekt har inget direkt lagligt skydd men i miljöbalkens inledande paragraf (1 kap. 1 §) anges att lagen ska tillämpas så att värdefulla naturmiljöer skyddas och vårdas samt att den biologiska mångfalden bevaras. Miljöbalkens hushållningsbestämmelser (3 kap. 3 §) anger dessutom att mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt skall så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. Naturvärdesobjekt med naturvärdesklass 1 och 2 är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt (SIS 2014).

Figur 6. Inom inventeringsområdet urskiltes två objekt med påtagligt värde, och två objekt med visst naturvärde. Ruderatmarken i norra delen av området och den del av gräsyrtorna som nyttjas som fotbollsplan bedöms ha lågt naturvärde.

Påtagligt naturvärde – Naturvärdesklass 3

I denna klass behöver inte varje enskilt objekt vara av betydelse för biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå. Däremot bedöms objekten vara av särskild betydelse för att den totala arealen av sådana områden ska kunna bibehållas och deras ekologiska kvalitet upprätthållas eller förbättras (se SS 199000:2014). Ekologigruppen tolkar det som att objekt i denna värdeklass är av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på kommunal nivå och kan vara av betydelse för en sammanhängande grön infrastruktur.

I inventeringsområdet har två objekt med påtagligt naturvärde (klass 3) påträffats (Figur 6). Totalt täcker värdeklassen en yta av 3 ha.

Ett av objekten utgörs av öppen kultiverad gräsmark (objekt 1) och det andra av igenväxningsmark (objekt 2). Båda objekten bedöms ha ett visst artvärde och visst biotopvärde. Det betyder att det

förekommer naturvårdsarter men att arter med högt indikatorvärde inte är vanligt förekommande. Biotopkvaliteter finns men de förekommer inte i tillräcklig kvalitet eller mängd så som kan förväntas i biotopen. De värden som förekommer i objekten är främst knutna till rik förekomst av nektarväxter, samt delvis försumpad mark, vilket skapar livsmiljöer för en rad olika artgrupper, bland annat insekter, fåglar och groddjur.

Visst naturvärde – Naturvärdesklass 4

Varje enskilt objekt i denna klass behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå. Däremot bedöms objekten ha betydelse för att den totala arealen av sådana områden ska kunna bibehållas och deras ekologiska kvalitet upprätthållas eller förbättras (se SS 199000:2014). Ekologigruppen tolkar det som att objekt i denna värdeklass är av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på lokal nivå eller för att bibehålla en grön infrastruktur.

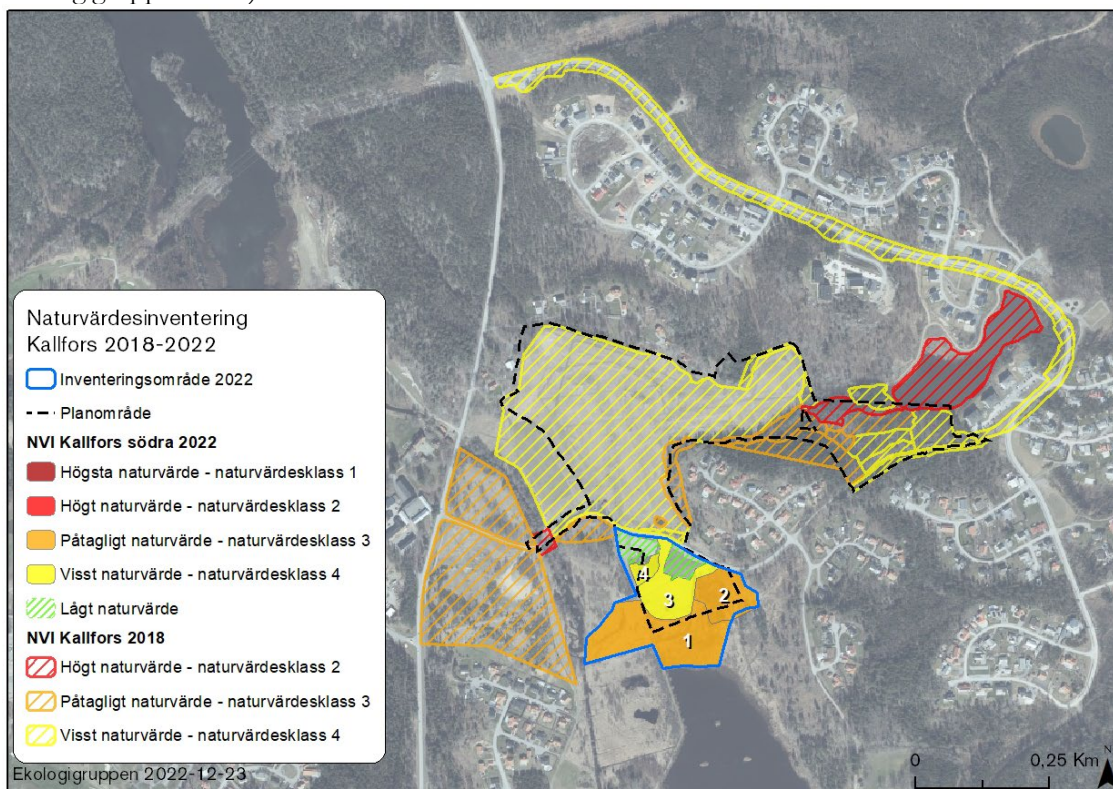
I inventeringsområdet har två objekt med visst naturvärde (klass 4) påträffats (Figur 6). Objekten i naturvärdesklassen utgörs av igenväxande åkermark, delvis öppen gräsdominerad mark, dels mer sluten mark med unga björkar och viden. De är av betydelse för att populationerna av vanliga arter ska fortsätta att vara vanliga.

Lågt naturvärde

Låga naturvärden förekommer kring ruderatmarken i norr som nyttjas som upplagsplats för sten och grus, samt runt de kortklippta gräsmattorna som nyttjas som fotbollsplan.

Naturvärden norra Kallfors (2018)

Norr om det aktuella inventeringsområdet sträcker sig naturvärdesobjekt med visst naturvärde kring de öppna gräsmarkerna runt gamla golfbanan, och högre värden i skogsobjekten i öster (Figur 7, Ekologigruppen 2018)

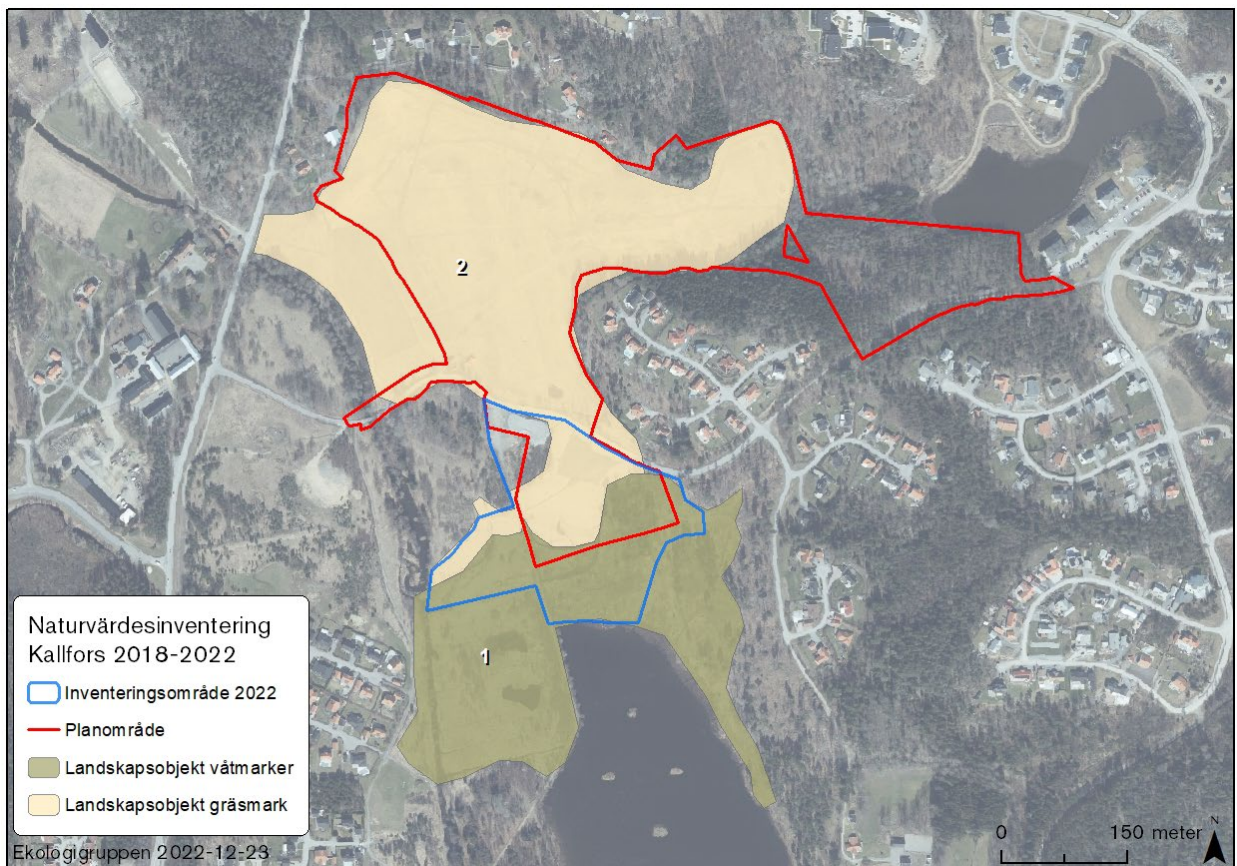
Figur 7. Inventeringsområdet utgör den sydligaste delen av planområdet vid Kallfors ängar, vars norra delar inventerades 2018 (Ekologigruppen 2018).

Landskapsobjekt

Landskapsobjekt avgränsas när flera värdeobjekt i en eller flera naturtyper tillsammans bildar ett sammanhängande landskap med större betydelse för biologisk mångfald. Det kan också avgränsas i områden som under en kort period under året har betydelse för flera arter. I det inventerade området har två landskapsobjekt avgränsats.

Två landskapsobjekt avgränsades i anslutning till inventeringsområdet: våtmarkerna runt viltvattnets norra delar och gräsmarkerna runt gamla golfbanan öster om Kallfors gård (Figur 8).

Våtmarkerna runt viltvattnet utgör ett större sammanhängande objekt med värden för bland annat fåglar och insekter, men nyttjas säkerligen också som livsmiljö och födosöksplats för groddjur. De öppna gräsmarkerna i områdets norra delar tillsammans med gräsmarkerna kring gamla golfbanan utgör ett större objekt med värden för bland annat fåglar.

Figur 8. Två landskapsobjekt har avgränsats i inventeringsområdet: våtmarkerna runt viltvattnet, och de öppna gräsmarkerna runt gamla golfbanan. Bakgrundskartan är Lantmäteriets ortofoto.

Naturvårdsarter

En naturvårdsart är en art med specifika krav på sin miljö. Genom sin förekomst signalerar arten att det finns naturvärden i ett område och att det kan finnas fler sällsynta och/eller rödlistade arter.

Inom inventeringsområdet har elva naturvårdsarter påträffats i samband med naturvärdesinventeringen, tidigare inventeringar, eller rapporterats i databasen Artportalen. Från Artportalen har endast artfynd som bedömts som rimliga inkluderats.

Förekomster av skyddade arter, rödlistade arter och arter med högt eller mycket högt indikatorvärde finns listade i Tabell 3. En fullständig förteckning av noterade naturvårdsarter och information om vad arterna indikerar finns i bilaga 3.

Mer om naturvårdsarter

Naturvårdsarter är utpekade av myndigheter i olika inventeringar och sammanhang. De sammanfattas av Artdatabanken SLU i rapporten "Naturvårdsarter" (Hallingbäck 2013). Exempel på naturvårdsarter är *rödlistade arter*, *fridlysta arter*, Skogsstyrelsens signalarter, Jordbruksverkets *ängs- och betesmarksarter* och *Ekologigruppens egna naturvårdsarter*.

Naturvårdsarterna är olika bra på att indikera naturvärde. Ekologigruppen delar in dem i olika kategorier (indikatorvärde) med klasserna mycket högt, högt, visst och ringa, beroende på miljökrav och sällsynthet. Mycket högt indikatorvärde används exempelvis för ovanliga, rödlistade eller hotade arter, samt för arter med höga krav på miljön där de förekommer.

Tabell 3. Naturvårdsarter. Tabellen innefattar skyddade arter, rödlistade arter och arter med mycket högt indikatorvärde som noterats i området i samband med naturvärdesinventeringen. Kolumnen Skydd anger vilka paragrafer i artskyddsförordningen (ASF) som skyddar arten. Kolumnen RK anger rödlistningskategori enligt följande: NT - nära hotad, EN - starkt hotad.

Svenskt namn	Skydd ASF	RK	Indikatorvärde	Förekomst	Källa
Grönfink	4 §	EN	Ringa	Objekt 2	Ekologigruppen 2022
Sävspurv	4 §	NT	Visst	Objekt 1, 2	Ekologigruppen 2022
Ängsskära	-	NT	Mycket högt	Objekt 1	Ekologigruppen 2022

Skyddade arter

I området förekommer kända förekomster av fem rödlistade fågelarter: gråkråka (nära hotad, NT) grönfink (starkt hotad, EN), rödvingetrast (NT) stare (sårbar, VU), och sävspurv (NT), som är skyddad enligt svensk lag (SFS 2007:845, se faktaruta). Endast grönfink och sävspurv observerades i samband med naturvärdesinventeringen, och övriga arter rapporterades i samband med fågelinventeringen som genomfördes 2022. Av de rödlistade fågelarterna konstaterades endast sävspurv ha permanent revir inom inventeringsområdet (Ekologigruppen 2022), medan övriga arter endast bedöms besöka det tillfälligt. De arter som bedöms utgöra tillfälliga gäster i området har inte inkluderats i naturvärdesobjekten eller beskrivningen av skyddade arter nedan.

Artskyddsförordningen

Artskyddsförordningen är en svensk lagstiftning som bland annat innebär fridlysning av arter, däribland alla vilda fågelarter, alla grod- och kräldjursarter, alla fladdermöss och ett antal andra djur och växter. Olika arter har olika skydd beroende på vilken paragraf i artskyddsförordningen som reglerar dem.

Till förordningen hör två artlistor, bilaga 1 och 2. Förenklat kan man säga att alla de listade arterna är fridlysta, det vill säga att det inte är tillåtet att samla in, skada eller döda de listade arterna. För fåglar och andra arter listade i bilaga 1 är dessutom deras livsmiljöer skyddade och får inte förstöras.

Dispens från förbuden som gäller djur och växter uppräknade i bilaga 1 kan endast erhållas om projektet eller planen är av allt överskuggande allmänintresse. Därför är det i de flesta fall alltid nödvändigt att genomföra skyddsåtgärder för att undvika dispensprövning. Dispenskraven för arter listade i bilaga 2 är inte lika stränga.

Från närområdet finns också ett antal rapporterade fynd av rödlistade fågelarter från Kallfors viltvatten söder om inventeringsområdet, och det bedöms också vara troligt att enstaka arter av groddjur förekommer inom inventeringsområdet.

Skyddade arter enligt 4 § artskyddsförordningen

Två arter som är skyddade enligt 4 § artskyddsförordningen har noterats inom inventeringsområdet i samband med fältbesöket (Tabell 3): grönfink och sävsparv. Sävsparv noterades också under fågelinventeringen som genomfördes i området 2022, och arten bedöms ha minst ett revir i vassarna norr om viltvattnet. Sävsparv och grönfink noterades i området i samband med fågelinventering som genomfördes under 2022, och arternas status i närområdet har bedömts i en artskyddsutredning framtagen av Ekologigruppen (2022b).

Utöver denna finns också rapporter av ytterligare åtta rödlistade fågelarter från viltvattnet i söder: backsvala (sårbar, VU), brunand (starkt hotad, EN), fiskmå (NT), gulsparv (NT), hussvala (VU), skrattnås (NT) och smådopping (NT).

Förutom att arterna är fridlysta så är det också förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser, samt att avsiktligt störa dem.

Grönfink (*Chloris chloris*) (EN) är en i regionen allmänt förekommande art som var ny på rödlistan 2020 (ArtDatabanken 2022). Arten har inte varit rödlistad tidigare, men den mycket kraftiga minskningen de senaste 10 åren, orsakad av sjukdomen gulknopp, har gjort att den placerats i hotkategorin starkt hotade arter. Grönfink häckar i skogsbyn, enbackar, buskmarker, parker och trädgårdar. Arten verkar inte ha särskilt höga krav på sin livsmiljö i tätortsnära områden och Ekologigruppen bedömer att dess indikatorvärde för värdefulla miljöer är ringa.

Sävsparv (*Emberiza schoeniclus*) (NT) häckar i busksnår och bladvassbälten vid sjöar, dammar och vattendrag, samt i buskrika sumpmarker. Den kan förekomma allmänt vid slättsjöar med vassbälten och med viden här och var. Sävsparven förekommer också i rent jordbrukslandskap, om där finns småvatten, öppna diken eller kanaler med förekomst av buskar. Den finns också på myrar, särskilt i norra Sverige (ArtDatabanken 2020). Sävsparv har varit rödlistad som hotad (VU) men är numera rödlistad som nära hotad (NT) eftersom minskningstakten har minskat något.

Skyddade arter enligt 6, 8 och 9 §§ i artskyddsförordningen

I artskyddsförordningens bilaga 2 listas fridlysta arter som är skyddade enligt 6, 8, och 9 §§. Arterna skyddas på olika sätt från att dödas, skadas eller störas. Skyddet rör endast arterna och i mindre utsträckning deras livsmiljö.

Inga arter som är skyddade enligt 6, 8 och/eller 9 § artskyddsförordningen har noterats inom inventeringsområdet i samband med fältbesöket, men det förekommer troligen groddjur i våtmarkerna i områdets södra delar, samt i de öppna diken i öster. En groddjursinventering genomfördes i norra delen av planområdet (ungefär motsvarande den streckade ytan i Figur 7).

Skogsödlan noterades strax utanför inventeringsområdets västra delar vid fältbesöket 2018, men bedöms inte uppehålla sig annat än tillfälligt inom området.

Rödlistade arter

Utöver de rödlistade fågelarter som rapporterats från området så förekommer ytterligare en rödlistad art: ängsskära. Ängsskära (Figur 9) noterades med ett exemplar i norra delen av gräsmarkerna i objekt 1, i de partier som har något torrare och mer näringsfattig jord. Arten är knuten till just näringsfattiga gräsmarker och är rödlistad som nära hotad (NT).

Rödlistan - rödlistekategorier

Den svenska rödlistan utarbetas av Artdatabanken. Rödlistan uppdateras vart femte år och den senaste rödlistan gavs ut 2020. Rödlistan i sig innebär inget skydd utan anger olika arters risk att dö ut från Sverige. Arterna listas i olika rödlistkategorier beroende på artens status. Det finns sex rödlistningskategorier:

(RE) nationellt utdöd, (CR) akut hotad, (EN) starkt hotad, (VU) sårbar, (NT) nära hotad, (DD) kunskapsbrist.

Arter utan känd minskning eller negativ påverkan och med tillräckligt stor population klassas som livskraftiga (LC).

Figur 9. Ängsskära noterades med ett mindre bestånd i norra delen av objekt 1 där marken är något torrare och näringsfattigare. Arten är rödlistad som nära hotad, och är sällsynt i länet. Bilden är från en annan plats.

Förslag till generella anpassningar och åtgärder

När obebyggd mark tas i anspråk finns risk att värdefulla naturområden och biotoper för olika arter försvinner, vilket innebär en förlust av biologisk mångfald. Därför är det nödvändigt att redan i ett tidigt skede i en exploateringsprocess ta hänsyn till naturvärden och biologisk mångfald. Bebyggelse av områden med skyddsvärda arter regleras av artskyddsförordningen.

Nedan ges generella förslag till åtgärder för att minimera planens påverkan på den biologiska mångfalden.

Ta stor hänsyn till områden med påtagligt naturvärde, klass 3 i planeringen. Dessa naturvärdesobjekt bör sparas i så stor utsträckning som möjligt för att säkerställa värden knutna till våtmarkerna runt viltvattnet. Eventuell exploatering inom dessa områden bör göras med stor försiktighet och kompensationsåtgärder bör företas.

Tillse att spridningsvägar för groddjur fungerar under och efter eventuell exploatering, och att tillräcklig yta med naturmark finns kvar så att långsiktiga förutsättningar finns för bibehållande av biologisk mångfald.

Hävda kvarvarande rester av naturliga gräsmarker. För att hindra igenväxning och bevara naturvärdena behöver dessa områden om möjligt hävdas genom slätter.

Beakta ekosystemtjänster i planering och gestaltning. För att minska påverkan på den biologiska mångfalden bör åtgärder för bevarande av och tillhandahållande av nya ekosystemtjänster i området genomföras. Detta kan till exempel ske genom gröna biotopkap, utformning av gårdar med värdeskapande växtlighet samt småmiljöer för insekter och andra landskapselement.

Anslutningsvägar och andra ytor bör planeras så att intrång i naturmark som ska vara kvar i området minimeras.

Förslag till ytterligare utredningar

Följande kompletterande utredningar föreslås:

Utred konsekvenser av exploatering och ge förslag på möjliga kompensationsåtgärder.

Utred kapacitet för att tillhandahålla ekosystemtjänster. En utredning av ekosystemtjänster i området kan bidra till att belysa värden kopplade till grönytor utöver deras naturvärde. Genom att kartlägga ekosystemtjänster i området kan naturvärden inkluderas i kommunal planering och bidra till ökade sociala värden i området.

Kompletterande groddjursinventering. Groddjur har inventerats i nordöstra delen av planområdet våren 2019, men inkluderade inte det område som utgjort inventeringsområdet för denna rapport. Om våtmarker och vattensamlingar ska tas i anspråk i samband med exploatering bör en groddjursinventering först genomföras.

Referenser

Tryckta källor:

Ekologigruppen 2018. Naturvärdesinventering Kallfors ängar och Norra Myrstugan - Underlag till detaljplan, Södertälje Kommun.

Ekologigruppen 2022. Fågelinventering Kallfors - Fågelinventering enligt metod revirkartering i Kallfors, Södertälje kommun.

Ekologigruppen 2022b. Artskyddsutredning för fåglar Kallfors ängar – utredning av påverkan på fågelarter och behov av åtgärder med avseende på artskyddsförordningens bestämmelser.

Hallingbäck, T. (red.) 2013. Naturvårdsarter. ArtDatabanken SLU. Uppsala.

Länsstyrelsen i Stockholms län 2015. *Rapport 2015:19 - Strategi för miljömålet ett rikt växt- och djurliv i Stockholms län*.

Naturvårdsverket 2009. *Handbok 2009:2. Handbok för artskyddsförordningen. Del 1 – fridlysning och dispenser*. Stockholm: Naturvårdsverket.

Nitare, J. 2019. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Jönköping: Skogsstyrelsen.

SFS 2007:845. Artskyddsförordning

SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. SS 199000:2014. Svenska Institutet för Standarder.

SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000:2014. SIS-TR 199001:2014. Svenska Institutet för Standarder.

SLU Artdatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala

Digitala källor:

Artdatabanken 2022. Artfakta. Webverktyg för sökning om fakta om arter. <https://artfakta.se/artbestamning/> (Hämtad: 2022-10-04)

Artportalen 2022. Artportalen, rapportsystem för arter. <http://www.artportalen.se> (Hämtad: 2022-10-04)

Jordbruksverket 2021. Databasen TUVÅ, resultat av ängs- och betesmarksinventeringen. (Hämtad: 2022-10-04)

Lantmäteriet 2021. Historiska kartor, digitalt kartarkiv. <https://www.lantmateriet.se/sv/Kartor-och-geografisk-information/Historiska-kartor/> (Hämtad: 2022-10-04)

Naturvårdsverket 2022. Skyddad natur, databas över skyddade områden. <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/> (Hämtad: 2022-10-04)

SGU 2021. Sveriges Geologiska Undersökning, kartvisaren. <https://apps.sgu.se/kartvisare> (Hämtad: 2022-10-04)

Bilaga 1. Objektskatalog

I denna objektskatalog beskrivs de enskilda delobjekt (naturvärdesobjekt) som avgränsats vid naturvärdesinventeringen. Beskrivningen uppfyller de krav på dokumentation som ställs enligt SIS-standard SS 199000:2014 för naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI). Om bedömning av ekologiska spridningssamband ingått i uppdraget så redovisas detta också i objektskatalogen. Karta som visar respektive delobjektets läge och utbredning finns redovisad i huvudrapporten och i det GIS-underlag som vi levererar till beställaren. Utredningsområdet finns också redovisat i huvudrapporten. Objekten är sorterade i stigande nummerordning.

Läsinstruktion

Varje delobjekt beskrivs i ett objektsblad på 1–2 sidor. I beskrivningen ingår administrativa data, ett fotografi som ger en upplevelse av naturmiljön, en sammanfattande beskrivning, tabell över viktiga strukturer knutna till naturtypen, en motivering till vald naturvärdesklass, samt en tabell över påträffade och kända naturvårdsarter, skyddade arter och rödlistade arter.

Naturvärdesklass

En samlad bedömning av det inventerade objektets naturvärdesklass görs utifrån utfallet för bedömningsgrunderna för art och biotop (se beskrivning i bilaga 2, Metod NVI SIS). Grund för både art- och biotopvärde redovisas i objektsbladet.

Följande naturvärdeklasser ingår i SIS standard:

- Högsta naturvärde naturvärdesklass 1. Störst positiv betydelse för biologisk mångfald
- Högt naturvärde naturvärdesklass 2. Stor positiv betydelse för biologisk mångfald
- Påtagligt naturvärde naturvärdesklass 3. Påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald

Som tillägg kan också följande klass ingå:

- Visst naturvärde – naturvärdesklass 4. Viss positiv betydelse för biologisk mångfald

Termer och begrepp följer SIS standard med två undantag. Naturtyp enligt SIS kallas i objektskatalogen Naturtypsgrupp och biotop kallas här naturtyp. Namnsättningen av respektive naturtyp följer i första hand indelning i enlighet med vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 (Naturvårdsverket 2011). För naturtyper som inte ingår i habitatdirektivet, eller där behov finns för finare indelning (exempelvis taiga) används namn i enlighet med den tolkningsnyckel som tagits fram av Ekologigruppen (se bilaga 2, Metod NVI SIS).

Natura 2000-naturtyper

En bedömning görs ifall objektet uppfyller kvalitetskrav på att klassas som Natura 2000-naturtyp eller ej. Dessutom görs bedömning av om tillståndet i objektet är gynnsamt eller inte. För allmänna och hotade naturtyper som exempelvis taiga krävs att tillståndet är gynnsamt för att biotopvärdet ska bli högt för bedömningskriteriet sällsynthet och hot.

1. Fuktängar, N viltvattnet

Naturvärdesklass: Påtagligt naturvärde - naturvärdesklass 3

Naturtyp (grupp): Äng och betesmark

Dominerande biotop: Öppen kultiverad gräsmark (100%)

Skyddsstatus: Strandskydd

Skyddade arter: Förekommer

Inventerad av: Rikard Anderberg den 6 oktober 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Öppen kultiverad gräsmark (100 %) Ohävdad (100%)

Beskrivning: Objektet utgörs av högvuxen gräsvegetation med dominans av grenrör och vass, beläget i norra kanten av ett anlagt viltvatten. Marken är näringspåverkad, med stort inslag av näringsgynnade och konkurrenskraftiga arter som älggräs och åkertistel. Visst inslag av buskar finns inom objektet, mest gråvide samt enstaka träd, främst glasbjörk. I nordvästra delen av objektet finns rester av hävdgynnad flora.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett påtagligt artvärde och visst biotopvärde.

Den högväxta vegetationen med inslag av vanliga nektarväxter som älggräs och tistlar skapar gynnsamma förutsättningar för bland annat pollinerande insekter. Objektet är värdefullt för småfåglar som sävsparv, vilken häckar i objektets vassbälte.

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Övriga strukturer

Strukturtyp	Struktur	Nyckelelement	Frekvens	Täckningsgrad
Värdefulla buskar	Viden	Tätt		

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Ängsskära (Serratula tinctoria)	Enstaka	Mycket högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), ängs- och betesart, Typisk art	Rikard Anderberg
Rötbägarlav (Cladonia cariosa)	Enstaka	Visst	Ekologigruppens signalart	Rikard Anderberg
Ullört (Filago arvensis)	Enstaka	Visst	Ekologigruppens signalart	Rikard Anderberg
Sävsparv (Emberiza schoeniclus)	Enstaka	Visst	Skyddad art: AFS § 4 (rödlistad fågelart), Rödlistad art: Nära hotad (NT)	Rikard Anderberg
Fyrkantig johannesört (Hypericum maculatum)	Flera	Ringa	Ekologigruppens signalart	Rikard Anderberg

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Enstaka naturvårdsarter förekommer. Åtminstone en naturvårdsart är god indikator på naturvärde eller har en livskraftig förekomst.

Rödlistade arter: Enstaka rödlistade arter förekommer. Åtminstone en rödlistad art har en livskraftig förekomst.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Artrikedom: Området är inte påtagligt artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Enstaka biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande men många av de biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller förekommer inte i tillräcklig kvalitet eller mängd.

Sällsynthet och hot: Biotopen är allmänt förekommande.

2. Trädbärande sumpmark

Naturvärdesklass: Påtagligt naturvärde - naturvärdesklass 3

Naturtyp (grupp): Igenväxningsmark

Dominerande biotop: Igenväxningsmark vid stränder (100%)

Skyddsstatus: Strandskydd

Skyddade arter: Förekommer

Inventerad av: Rikard Anderberg den 6 oktober 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Igenväxningsmark vid stränder (100 %)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller ej kvalitetskrav på nyckelbiotop eller NVO

Beskrivning: Objektet utgörs av fuktig, ohävdad gräsmark med tydlig näringspåverkan. Floran domineras av vass, grenrör, ålgräs och andra örter som videört. Objektet har spridda träd, mest av glasbjörk, samt täta buskage med gråvide. Marken runt objektet är dikat, vilket lett till viss upptorkande effekt.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett visst artvärde och visst biotopvärde.

Den rika förekomsten av nektarväxter erbjuder föda för pollinerande insekter, och den höga vegetationen gynnar så väl småfåglar som groddjur.

Kontinuitet: Begränsad trädkontinuitet (<100 år)

Beståndsålder: 20-40 år

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Sävsparv (Emberiza schoeniclus)	Enstaka	Visst	Skyddad art: AFS § 4 (rödlistad fågelart), Rödlistad art: Nära hotad (NT)	Rikard Anderberg
Grönfink (Chloris chloris)	Enstaka	Ringa	Skyddad art: AFS § 4 (rödlistad fågelart), Rödlistad art: Starkt hotad (EN)	Rikard Anderberg

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Inga eller obetydliga förekomster av naturvårdsarter.

Rödlistade arter: Enstaka rödlistade arter förekommer.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Artrikedom: Området är inte påtagligt artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Enstaka biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande men många av de biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller förekommer inte i tillräcklig kvalitet eller mängd.

Sällsynthet och hot: Biotopen är allmänt förekommande.

3. Gammal trädesåker/gräsmark

Naturvärdesklass: Ej klassad

Naturtyp (grupp): Äng och betesmark

Dominerande biotop: Öppen kultiverad gräsmark (100%)

Skyddsstatus: Strandskydd

Skyddade arter: Ingen känd förekomst

Inventerad av: Josefin Stagnell den 6 oktober 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Öppen kultiverad gräsmark (100 %) Ohävdad (100%)

Beskrivning: Objektet utgörs av näringsrik gräsmark med vanliga örter som röllika och midsommarblomster. Objektet har tydlig näringspåverkan och domineras till stor del av konkurrenskraftiga gräs.

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Ej noterat i objektet

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

4. Igenväxande åkermark

Naturvärdesklass: Visst naturvärde - naturvärdesklass 4

Naturtyp (grupp): Skog och träd, boreal skog

Dominerande biotop: Taiga (100%)

Skyddsstatus: Strandskydd

Skyddade arter: Ingen känd förekomst

Inventerad av: Josefin Stagnell den 6 oktober 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Taiga (100 %) Triviallövskog (100%)

Beskrivning: Objektet utgörs av ung (20-40 år), tät, björkskog med inslag av sälg och gran på näringsrik frisk till fuktig mark som tidigare utgjorts av åker. Död ved finns främst i klenare dimensioner. Objektet är beskuggat, och kantas i väster av diken intill en grusväg.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett obetydligt artvärde och visst biotopvärde.

Solexponerade bryn med sälg och viden är positivt för insekters födosök på våren.

Påverkan/Naturlighet: Naturligt föryngrat

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött liggande	Sälg			Barklös	Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Levande	Sälg	Ung		Solexponerad	Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Äkta Johannesört (Hypericum perforatum)			Ekologigruppens signalart	Josefin Stagnell

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Inga eller obetydliga förekomster av naturvårdsarter.

Rödlistade arter: Inga eller obetydliga förekomster av rödlistade arter.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Enstaka biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande men många av de biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller förekommer inte i tillräcklig kvalitet eller mängd.

Bilaga 2. Metodbeskrivning för naturvärdesbedömning enligt SIS

I arbetet med naturvärdesinventering (NVI) görs klassificering av all mark med avseende på naturvärde och naturtyp. Metoden följer SIS-standard SS 199000:2014 för naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI), vad gäller genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. Standarden har tagits fram av Trafikverket och ledande svenska naturmiljökonsulter där Ekologigruppen ingått som en av de medverkande. Med naturvärde menas här värde för biologisk mångfald.

Naturvärdesinventeringen redovisar och beskriver objekt som har naturvärdesklass 1–4. Områden med lägre naturvärde redovisas inte.

Naturvärdesklasser:

Högsta naturvärde – naturvärdesklass 1

Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.

Högt naturvärde – naturvärdesklass 2

Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå. I denna klass ingår bland annat skogliga nyckelbiotoper utpekade av Skogsstyrelsen och områden som är utpekade som värdefulla i ängs- och hagmarksinventeringen.

Påtagligt naturvärde – naturvärdesklass 3

Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

I klassen återfinns miljöer som hyser en rik biologisk mångfald eller är ovanliga ur ett kommunalt perspektiv. Miljöerna är viktiga att bevara för att behålla den biologiska mångfalden i den berörda kommunen. I denna klass ingår bland annat områden med naturvärden utpekade av Skogsstyrelsen och ängs- och betesmarksinventeringens klass med restaurerbar ängs- och betesmark.

Visst naturvärde – naturvärdesklass 4

Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större och att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald, t.ex. äldre produktionsskog med flerskiktat trädbestånd men där andra värdestrukturer och värdeelement saknas.

I klassen återfinns miljöer som hyser en biologisk mångfald som gör dem viktiga att bevara för att behålla den biologiska mångfalden på lokal nivå. Med lokal menas stadsdel, socken eller annan begränsad geografisk enhet som definieras i inventeringen.

Parametrar för naturvärdesbedömning

Naturvärdesinventeringen utgår i grunden från en samlad bedömning av art- och biotopvärde.

Biotopvärde

Biotopvärde inventeras genom klassificering av biotop, samt viktiga värdeelement och strukturer som finns i objekten. En viktig aspekt är om naturtypen utgörs av en så kallad Natura-naturtyp, det vill säga att den omfattas av den lista över skyddsvärda naturtyper som ingår i EU:s art- och habitatdirektiv. Biotoptillhörighet och huruvida objekt uppfyller kriterierna för någon Natura-naturtyp genomförs alltid i fält.

Bedömningsgrunden för biotopvärde omfattar två underliggande aspekter:

- naturtypens sällsynthet, inklusive hot mot naturtypen i fråga
- biotopkvalitet, vilket inkluderar bl.a. naturlighet, processer och störningsregimer, strukturer och element, kontinuitet, förekomst av nyckelarter, läge, storlek och form.

För att nå högsta biotopvärde ska de biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald som kan förväntas förekomma i biotopen finnas i stor omfattning och med uppenbart god kvalitet. Biotopkvaliteterna kan inte bli avsevärt bättre i den aktuella regionen, och/eller utgöras av förekomst av biotop eller Natura-naturtyp som är hotad i ett nationellt eller internationellt perspektiv. För vanligt förekommande hotade Natura-naturtyper som exempelvis taiga har Ekologigruppen tillämpat synsättet att det krävs att kriterierna för biotopkvalitet också uppfylls för klassning till högt biotopvärde. Detta mer restriktiva synsätt är ett avsteg från SIS-standard, vilken anger att det räcker med att naturtypen utgörs av en hotad Natura 2000-naturtyp för att uppnå högt biotopvärde. För sällsynt förekommande Natura-naturtyper som exempelvis silikatgräsmarker räcker det med att kriterierna för att biotopen ska klassas som Natura-naturtyp uppnås för att erhålla högt biotopvärde.

Artvärde

I bedömningsgrunden för artvärde ingår fyra aspekter: antal naturvårdsarter, rödlistade arter, hotade arter och artrikedom.

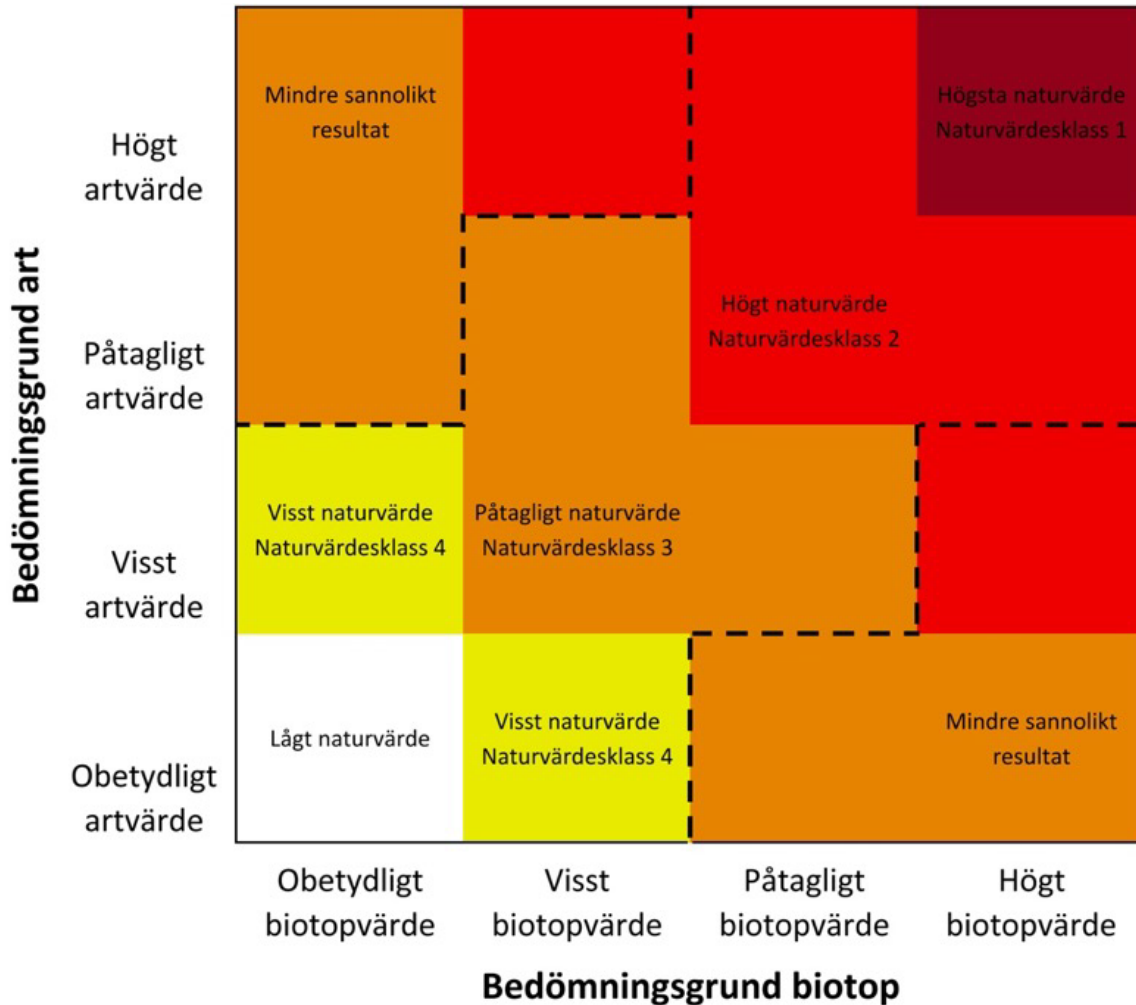
En naturvårdsart är en art med specifika krav på sin miljö, och som genom sin förekomst indikerar att det finns särskilda naturvärden i ett område och att det finns möjligheter till förekomster av sällsynta och/eller rödlistade arter. Naturvårdsarter är utpekade i olika inventeringsmetodiker och bedömningar av naturkvaliteter. Bland dessa kan nämnas *rödlistade arter* och *fridlysta arter* (se ovan), *typiska arter* (arter som indikerar gynnsam bevarandestatus i naturtyper listade i habitatdirektivet), *fågelarter i fågeldirektivet*, *skogliga signalarter* (utpekade i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventeringsmetodik), *ängs- och betesmarksarter* (utpekade i Jordbruksverkets metodik för inventering av ängs- och betesmarker), samt Ekologigruppens *egna indikatorarter* (arter som Ekologigruppen bedömer utgöra indikatorer på naturvärdesobjekt).

Artvärde bedöms utifrån antalet naturvårdsarter, rödlistade arter och hotade arter, men även hur livskraftig respektive art är (hur vanlig en enskild art är) samt hur väl de indikerar naturvärden utgör viktiga faktorer i bedömningen av artvärde. Artrikedom bedöms utifrån artantal, och är en viktig bedömningsgrund i naturtyper med bristfällig kunskap om förekomst av naturvårdsarter. Aspekterna naturvårdsart eller artrikedom bedöms på en fyrgradig skala för artvärde.

För vanligt förekommande rödlistade och hotade arter med ringa indikatorvärde som exempelvis ask och grönfink har Ekologigruppen anpassat värderingen av artvärde så att förekomst av hotad art med visst eller ringa indikatorvärde inte med automatik ger högt artvärde.

Samlad naturvärdesbedömning

Samlad naturvärdesbedömning är en analys som görs av en ekolog och där biotop och artvärden som identifierats används som grund (figur 1). Värdet av förekomst av naturvårdsarter, biotopkvalitet, sällsynthet och hot förstärker som regel varandra. Kunskap rörande hur strukturer och funktioner samt naturvårdsarter uppträder i olika naturtyper har stor betydelse för värdebedömningen. I vissa naturmiljöer, exempelvis magra tallskogar, förekommer få naturvårdsarter och dessa är ofta svåra att hitta. Detta faktum vägs in i den samlade bedömningen.

Figur 10. Illustration av hur bedömningsgrunderna för art- och biotopvärde tillsammans används för att göra en samlad naturvärdesbedömning varandra.

Redovisning av osäkerheter i värdebedömningen (preliminär bedömning av naturvärde)

En naturvärdesbedömning är alltid förknippad med en rad osäkerhetsfaktorer. När osäkerheten bedöms som alltför stor redovisas NVI-klassificeringen som preliminär. Osäkerhetsfaktorer utgörs i första hand av:

- Naturvårdsarter inte har inventerats (förstudier)
- Naturvårdsarter inom organismgrupp som är viktig för naturtypen går inte att inventera under årstiden då fältarbetet genomförs.
- Väderleken är olämplig för inventering av viktiga organismgrupper av naturvårdsarter då fältarbetet genomförs (exempelvis fjärilar och fåglar).
- Väderleken är olämplig för inventering av markstrukturer (snötäckt mark och så vidare).

- Specialistkompetens för eftersök av mer svårbestämda organismgrupper av naturvårdsarter saknas.
- Tidsbudget för eftersök av svårbestämda/svårhittade organismgrupper av naturvårdsarter ingår inte i uppdraget.

När bedömningen är preliminär, görs en expertbedömning av objektets potential att hysa naturvårdsarter. Det tilldelas därefter, med tillämpande av försiktighetsprincipen, det högsta värde som det bedöms ha potential för.

Avgränsningar

Kartläggning av värden för friluftsliv och rekreation ingår inte i metodiken.

Det ingår inte i metodiken att utreda konsekvenser av eventuell exploatering eller ge förslag till kompensationsåtgärder.

Bilaga 3. Artkatalog

Naturvårdsarter funna i området

Nedan listas de naturvårdsarter som utredningen funnit inom området i tabellform.

I artkatalogen redovisas alla fynd av naturvårdsarter inom inventeringsområdet, samt var de påträffats (rubrik Förekomst) och vilket indikatorvärde arten har.

Under rubriken ”Naturvårdsartskategori” i tabell 1 redovisas vilken typ av naturvårdsart det är (rödlistad art, Ekologigruppens egen indikatorart etc.). I det fall Ekologigruppen pekat ut egna indikatorarter redovisas motiv för detta i tabell 2.

Tabell 1. Naturvårdsarter påträffade i inventeringsområdet i Östra Huddinge. Tabellen är sorterad i bokstavsordning efter svenskt namn.

Namn	Artgrupp	Indikatorvärde	Naturvårdskategori	Förekomst	Källa
Ängsskära (<i>Serratula tinctoria</i>)	Kärlväxter	Mycket högt	Typisk art (6510, 6530, 9070), ängs- och betesart, rödlistad art, skyddad art	Objekt: 1	Ekologigruppen 2022
Rötbägarlav (<i>Cladonia cariosa</i>)	Lavar	Visst	Ekologigruppens signalart	Objekt: 1	Ekologigruppen 2022
Sävsparv (<i>Emberiza schoeniclus</i>)	Fåglar	Visst	Rödlistad art, skyddad art	Objekt: 1, 2	Ekologigruppen 2022
Ullört (<i>Filago arvensis</i>)	Kärlväxter	Visst	Ekologigruppens signalart	Objekt: 1	Ekologigruppen 2022
Vit vaxskivling (<i>Hygrocybe virginea</i> s.lat.)	Storsvampar	Visst	Typisk art (6270), skogsstyrelsens signalart	Objekt:	Ekologigruppen 2022
Fyrkantig johannesört (<i>Hypericum maculatum</i>)	Kärlväxter	Ringa	Ekologigruppens signalart	Objekt: 1	Ekologigruppen 2022
Grönfink (<i>Chloris chloris</i>)	Fåglar	Ringa	Rödlistad art, skyddad art	Objekt: 2	Ekologigruppen 2022
Äkta Johannesört (<i>Hypericum perforatum</i>)	Kärlväxter	Ringa	Ekologigruppens signalart	Objekt: 4	Ekologigruppen 2022

Tabell 2. Motivering till arter funna i området inom kategorin Ekologigruppens egna naturvårdsarter.

Namn	Ekologi och krav på miljö
Fyrkantig johannesört	Gräsmarker med nektarväxter, ofta miljöer gynnsamma för pollinerande insekter
Rötbägarlav	Grusiga/sandiga miljöer, näringsfattigt eller näringsrikt. Ofta förekommer arten i miljöer med stort inslag av nektarväxter.
Äkta johannesört	Gräsmarker med nektarväxter, ofta miljöer gynnsamma för pollinerande insekter

Referenser

Brynindikatorart: Nilsson, E. 2014. Bryn - Inventering av bryn i Göteborgs kommun.

Rödlistad art: Artdatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken, Uppsala.

Sandmarksindikator: Larsson, K 2017. Insekter som signalarter för öppna marker i södra Sverige

Signalart skog: Skogsstyrelsen. 2019. Skyddsvärd skog – naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning.

Signalart skog: Norén, M., Nitare, J., Larsson, A., Hultgren, B. & Bergengren, I. 2002. Handbok för inventering av nyckelbiotoper. Skogsstyrelsen, Jönköping.

Tidigare rödlistad art: Artdatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken, Uppsala.

Gärdenfors, U. et al. 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010. ArtDatabanken, Uppsala

Gärdenfors, U. et al. 2005. Rödlistade arter i Sverige 2005. ArtDatabanken, Uppsala

Gärdenfors, U. et al. 2000. Rödlistade arter i Sverige 2000. ArtDatabanken, Uppsala

Typisk art: Naturvårdsverket 2012. *Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1*. Vägledningar för olika Natura-naturtyper.

Ängs- och betesmarksarter: Ivarsson, R. & Pettersson, M.W. 2005. *Humlor och solitärbin på åkerholmar*. Svenska Vildbiprojektet vid ArtDatabanken, SLU & Avdelningen för Västekologi, Uppsala Universitet.

Ängs- och betesmarksarter: Jordbruksverket 2003. *INDIKATORARTER – metodutveckling för nationell övervakning av biologisk mångfald i ängs- och betesmarker*.

Ängs- och betesmarksarter: Jordbruksverket. 2016. *Ängs- och betesmarksinventeringen. Metodik för inventering från och med 2016*.